

СЪВЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Брюксел, 28 май 2004 г.

Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на страните-членки от срещата на Съвета, във връзка с общите европейски принципи за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното учене

СЪВЕТЪТ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТА И СТРАНИТЕ-ЧЛЕНКИ НА СРЕЩАТА НА СЪВЕТА

Съзнават, че:

В контекста на принципите за учене през целия живот, идентифицирането и валидирането на неформалното и самостоятелното учене има за цел да направи явно и да цени целия обхват от знания и компетенции, които всеки притежава, без значение къде и как са придобити те. Идентифицирането и валидирането на неформалното и самостоятелното учене може да се осъществява както в рамките на формалната система за образование и обучение, така и извън нея, на работното място и в самото общество.

Идентифицирането и валидирането са ключови инструменти за осигуряване на преносимост и достъпност на всички резултати от ученето през различните структури и мрежи. Идентифицирането регистрира и прави явни резултатите от ученето. То няма като резултат получаване на официален сертификат или диплома, но може да даде основа за такова официално признаване. Валидирането се основава на оценка на индивидуалните резултати от ученето и може да доведе до получаване на сертификат или диплома¹.

Образованието, обучението и заетостта са признати от Европейския съвет в Лисабон през март 2000 г. като интегрална част от икономическите и социални политики, необходими за постигане на стратегическата цел Европа да стане до 2010 г най-динамичната икономика в света, базирана на знанието.

В продължението към доклада за конкретните бъдещи цели на европейските системи за образование и обучение (март 2001 г.) и в детайлната работна програма, одобрена от Съвета (14 юни 2002 г.) се апелира за разработване на пътица за официална валидиране на опита от неформалното учене.

Бялата книга на Комисията *“Нови стимули за европейската младеж”* (21 ноември 2001 г.), която набелязва нова рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта, подчертава важността на неформалното учене и образование.

Резолюцията на Съвета за учене през целия живот (27 юни 2002 г.) поканва страните-членки да насърчат сътрудничеството и ефективните мерки за валидиране на резултатите от ученето.

“Рамката за действия за развитие на компетенциите и квалификацията през целия живот” на европейските социални партньори (14 март 2002 г.) подчертава виждането, че признаването и валидирането на компетенциите и квалификацията са едновременно и цел и приоритет за действие на европейско равнище.

¹ Терминът “валидиране” се употребява в много специален смисъл в горния текст, той се употребява различно в страните-членки. В някои страни, терминът се прилага в широк смисъл, обхващайки идентифицирането, оценяването и признаването на неформалното и самостоятелното учене.

Копенхагенската декларация (30 ноември 2002 г.) и Резолюцията на Съвета (14 декември 2002г.) за насърчаване на нарастналото европейско сътрудничество в ПОО приемат, че приоритет трябва да се даде на развитието на рамка от общи принципи по отношение на валидирането на неформалното и самостоятелното учене, с цел осигуряване на по-голяма сравнимост между подходите в отделните страни и на различните равнища.

Общият междинен доклад на Съвета и на Комисията (26 февруари 2004 г.) *“Образование и обучение 2010”* от заседанието на Европейския съвет, заявява, че разработването на общи европейски указания и принципи може да е полезно за подпомагане на националните политики. Въпреки, че тези общи принципи не създават задължения за страните-членки, те допринасят за установяване на взаимно доверие между ключовите участници и насърчават реформата. Общият междинен доклад специално заявява необходимостта от разработването на общи европейски принципи за валидиране на неформалното и самостоятелното учене.

Признава се, че:

Страните-членки, Комисията, страните от Европейската асоциация за свободна търговия / Европейската икономическа зона, страните-кандидатки и социалните партньори на европейско равнище, в съответствие с Копенхагенската декларация, Резолюцията на Съвета и работната програма за Бъдещите цели, са осъществили напредък в разработването на общи европейски принципи за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното учене.

Идентифицирането и валидирането на неформалното и самостоятелното учене обслужва нуждите на индивидуалния учащ се. Те подпомагат социалната интеграция, заетостта и развитието и използването на човешките ресурси в граждански, социален и икономически контекст. Те също отговарят на специфичните потребности на хората, нуждаещи се от интегриране или реинтегриране в системите за образование и обучение, пазара на труда и обществото.

Налице е многообразие от подходи и практики за идентифициране и валидиране на европейско, национално, регионално и местно равнище.

Многообразие е налице и по отношение на заинтересованите институции и организации. Това се доставчиците на услуги и компетентните власти във формалното образование и обучение, социалните партньори на работното място и неправителствените организации на гражданското общество. За разлика от идентифицирането, което се осъществява от всички посочени институции и организации, а така също и от самия индивид, валидирането в страните-членки на ЕС е само в компетентностите на оторизирани власти, в съответствие с националното законодателство.

Набляга се на това, че:

Общите европейски принципи са необходими за насърчаване и насочване развитието на високо качествени подходи и системи за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното учене.

Те са необходими за осигуряване на сравнимост и широко приемане на различните подходи и системи в страните-членки. Те също създават възможност за пренос и приемане на всички резултати от ученето в рамките на различните мрежи. Те отделят специално внимание на индивидуалните нужди и очаквания на хората.

Долупосочените общи европейски принципи се отнасят за страните-членки, Комисията и заинтересованите институции и организации, ангажирани в идентифицирането и валидирането на неформалното и самостоятелното учене. Те се прилагат на доброволна основа, съобразяват се изцяло с правата, отговорностите и компетенциите на страните-членки и заинтересованите

институции и организации, подпомагат развитието на системите и подходите за идентифициране и валидиране и не препоръчват само един отделен подход или система.

Общите европейски принципи се отнасят за съвместната работа на европейско равнище, в съответствие с Копенхагенската декларация, Резолюцията на Съвета от 19 декември 2002 г., работната програма за Бъдещи цели, и особено с Общия междинен доклад “Образование и обучение 2010” от февруари 2004 г. Принципите са разработени въз основа на следните направления:

- *Индивидуални права*

Идентифицирането и валидирането на неформалното и самостоятелното учене трябва да имат доброволен характер за отделния човек. Трябва да е налице еднакъв достъп и справедливо отношение към всички индивиди. Трябва да се уважават правата и личността на хората.

- *Задължения за заинтересованите институции и организации*

Заинтересованите институции и организации трябва да създадат, в съответствие с техните права, отговорности и компетенции, системи и подходи за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното учене. Това трябва да включва прилагане на подходящи механизми за осигуряване на качество. Заинтересованите институции и организации трябва да предоставят на отделните индивиди ориентиране, консултиране и информация относно тези системи и подходи.

- *Конфиденциалност и доверие*

Процесите, процедурите и критериите за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното учене трябва да бъдат справедливи, прозрачни и подкрепени с механизми за осигуряване на качество.

- *Правдоподобност и легитимност*

Системите и подходите за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното учене трябва да се съобразяват с легитимните интереси и да осигуряват балансирано участие на съответните заинтересовани институции и организации.

Процесът на оценяване трябва да бъде безпристрастен, като се приложат механизми за предотвратяване на всякакви конфликти на интереси. Професионалните компетенции на тези, които осъществяват оценяването, трябва също да бъдат гарантирани.

ЗА РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ИДЕНТИФИЦИРАНЕТО И ВАЛИДИРАНЕТО НА НЕФОРМАЛНОТО И САМОСТОЯТЕЛНОТО УЧЕНЕ, СЕ ПОКАНВАТ СТРАНИТЕ – ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА В РАМКИТЕ НА ТЕХНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

Да разпространяват и насърчават прилагането на Общите европейски принципи.

Да насърчават европейските социални партньори, в контекста на социалния диалог, да прилагат и адаптират Общите европейски принципи, според специфичните нужди на работните места.

Да насърчават неправителствените организации, ангажирани с предоставянето на възможности за учене през целия живот, да прилагат и адаптират Общите европейски принципи.

Да подпомагат обмяната на опит и взаимно учене, включително развитието на европейски инвентар за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното учене.

Да засилят сътрудничеството с международните организации с цел постигане на единство в тази област.

Да развият и подпомагат съгласувани и сравними начини за представяне на резултатите от идентифицирането и валидирането на неформалното и самостоятелното учене на европейско равнище, да обмислят как съществуващите инструменти на Европас рамката за прозрачност на квалификациите и компетенциите могат да допълнят това.

Да обсъдят как Общите европейски принципи могат да подпомогнат текущата работа по трансфера на кредити и натрупването им, осигуряването на качество и ориентиране, и как ще допринесат, като цяло, за развитието на европейска рамка за квалификации, която се препоръчва от Общия междинен доклад от февруари 2004 г.

Да подпомагат развитието на механизми за осигуряване на качество, и особено, да обсъдят как да се насърчи професионалното развитие на тези, които осъществяват оценяване, например, чрез подпомагащи мрежи целящи развитие и разпространение на добри практики.

